

INFORMACJA Nr 6/1

HOMILIA NA JUBILEUSZOWEJ SUMIE /godz. 10.00/
=====

Jubileuszowa suma miała charakter centralnych uroczystości jasnogórskich. Okoliczność ta spowodowała, że władze kościelne zadbały o religijny nastrój oraz podniosłą atmosferę całej uroczystości. M.in. mocno akcentował to ksiądz-spiker przygotowujący pielgrzymów do udziału w mszy.

Przed uroczystością papieża powitał kard. J. GLEMP. W swoim wystąpieniu podkreślił szerokie związki Jasnej Góry z dziejami Polski oraz jej decydujące znaczenie dla umocnienia katolicyzmu w naszym kraju. Mówiąc o ludziach szczególnie związanych z Jasną Górą wymienił m.in. kard. WYSZYŃSKIEGO, podkreślając przy tym, że "doświadczył więziennych cierpień", co ma dziś niewątpliwie określony kontekst polityczny.

W homilii wygłoszonej w Częstochowie 19.06.1983 r. podczas sumy Jan Paweł II oprócz wątków religijnych podjął przede wszystkim:

- historyczną rolę Jasnej Góry, w interpretacji religijnej;

- wątek wolności jednostek i narodu;
- problematykę suwerenności państwa.

Ogólnie, zarówno treść homilii, jak i sposób jej wygłoszenia można ocenić jako mniej kontrowersyjne w porównaniu do kazania w Warszawie i spotkania z młodzieżą w dniu 18.06.1983 r. na Jasnej Górze.

Zgodnie z, prezentowanym w poprzednich wystąpieniach, religijnym sposobem interpretacji wydarzeń historycznych, papież wyraźnie przecenił rolę Jasnej Góry i Kościoła oraz religii w historii naszego narodu.

Wolność papież ujął w kontekście religijnym jako daną człowiekowi od Boga i stanowiącą miarę jego godności. Wolność jest nie tylko dana, ale również zadana człowiekowi. Znaczy to, że powinien o nią walczyć.

Na pozytywne podkreślenie zasługuje połączenie wezwania do życia w wolności z wezwaniem "Do czynienia dobrego użytku z wolności. Do budowania, a nie do niszczenia".

Znaczną część swej homilii poświęcił papież suwerenności i wolności narodu. Ogólne sformułowania, poprawne w swej treści, nasycone zostały różnego rodzaju podtekstami. Mówił on m.in.: "Państwo jest istotnie suwerenne, jeśli rzadzi społeczeństwem i zarazem służy dobru wspólnemu społeczeństwa i jeśli pozwala narodowi realizować właściwą mu podmiotowość, właściwą mu tożsamość". Tezy te bez uwzględnienia sytuacji w kraju są formalnie poprawne. Jeśli jednak uwzględnimy niedawne i dotychczas nieprzezwyciężone "my i oni", lub pod pojęcie "właściwą mu podmiotowość" /narodu/ podłożymy treści

rozumiane przez Kościół lub była "Solidarność", to interpretacja tych ogólnych sformułowań nabiera innego znaczenia.

Taką interpretację potwierdza dalsza część homilii, w której papież stwierdza: "suwerenność państwa jest głęboko związana z jego zdolnością promowania wolności narodu, czyli stwarzania warunków, które pozwolą wyrazić ona swoją własną tożsamość historyczną i kulturalną, to znaczy pozwala mu być suwerennym przez Państwo". Jeśli przyjmiemy znów pojęcie "wolności narodu" w ujęciu katolickim, a więc wolność dla religii rzymsko-katolickiej, wtedy blisko już do "przedmurza" i wszystkich wynikających stąd konsekwencji. "Stwarzanie warunków przez Państwo" dla takiej "wolności narodu" byłaby przywracaniem poglądów i warunków, których nosicielem była "Solidarność".

Końcowe partie kazania akcentują tę rzekomą rozbieżność pomiędzy dążeniami i pragnieniami narodu a władzą. "O Maryjoli! Ponieważ Ty znasz nasze cierpienia i nasze dążenia. Ty wiesz, co nurtuje serca oddanego Tobie na Tysiąclecie w macierzyńską niewolę miłości za wolność".

Podkreślić należy, że kazanie to przebiegało w większym spokoju i z mniejszymi emocjami, niż inne homilie. Po pierwszych oklaskach papież upomniał zgromadzonych, by wysłuchali go w spokoju, podkreślając religijny charakter spotkania. Nie akcentował też tych fragmentów, które jako wieloznaczne mogły być odczytane pozytywnie przez naszych przeciwników. Np. użyte w kontekście historycznym słowa pieśni:

"Przed Twe ołtarze zanosim błaganie, Ojczyznę wolną racz
nam wrócić Panie" - wygłosił cicho, tak, że nie wywołały one
niepożądanego skojarzenia i reakcji zebranych.

ZARZĄD PROPAGANDY I AGITACJI
GŁÓWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO WP